

Sosyal Medyanın Değer Kazanımına Etkisinin İncelenmesi

Ayça COŞKUN*

Tezsiz Yüksek Lisans, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye
aycaaacoskun@gmail.com ORCID No: [0009-0009-9605-863X](https://orcid.org/0009-0009-9605-863X)

Bayram ÖZER

Prof. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye
ozler.bayram@gmail.com, ORCID No: [0000-0003-4375-4104](https://orcid.org/0000-0003-4375-4104)

Ayşe Açıci DURAN

Uzm Öğr, Amasya İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Amasya, Türkiye
accayse@gmail.com

Özet

İnsan hayatının hemen her alanında yer alan teknoloji, son yıllarda sosyal medyanın kullanımı ve yaygınlaşmasıyla birlikte kişilerarası ilişkileri birçok yönden etkilemiştir. Bu etki aynı zamanda toplumsal değerlerin değişimine neden olmaktadır. Çalışmanın amacı, sosyal medyanın çocuklarda değer kazanımına etkisinin aile algısı üzerinden keşfedilmesidir. Bu araştırma mevcut durum tespitine dayalı tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Anaokulunda öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin görüşlerinin esas alındığı araştırmada nitel araştırma yöntemikullanılmıştır Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Bursa ilinin İnegöl ilçesinde anaokulunda öğrenimine devam eden öğrencilerinin ailelerinden oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise İnegöl ilçesinde öğrenim görmekte olan 15 öğrencinin ailelerinden oluşturmaktadır. Verilerin analiz ve yorumlanması için içerik analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin toplanması amacıyla öğrencilerin ailelerine sosyal medya kullanımının çocuklarda değer kazanımına olan etkisine ilişkin görüşme formu uygulanmıştır. Sonuçlar sosyal medyanın çocuklarda değer kazanımına olumlu ve olumsuz etkileri ortaya çıkmıştır. Çalışmada sosyal medyanın değer kazanımına olan etkilerine dair önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Değerler, Teknoloji, Anaokulu, Davranış

Examining the Effect of the Social Media on Value Gain

Abstract

Technology, which takes place in almost every area of human life, has been affecting human relations in many ways with the use and spread of social media in recent years. This effect also causes changes in social values. The aim of the study is to explore the effect of social media on value acquisition in children through family perception. This research is a descriptive study in the screening model based on current due diligence. Qualitative research method was used in the research based on the opinions of the families of the students studying in kindergarten. The sample of the study consists of the families of 15 students studying in İnegöl district. Content analysis method was used for the analysis and interpretation of the data. In order to collect the research data, an interview form will be made with the families of the students. In the interview form, there are questions about the effect of social media on families and value acquisition. In the research, based on qualitative research methods, different suggestions were presented about the positive and negative effects of social media on the value acquisition of children within the framework of the research universe. The effects of social media on value acquisition were examined and the research ended with suggestions.

Keywords: Social Media, Values, Technology, Kindergarten, Behaviour

Atıf / Citation

Coşkun, A., Özer, B. ve Duran, A. A. (2024). Sosyal Medyanın Değer Kazanımına Etkisinin İncelenmesi, *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 6 (3), 334-350.

Coşkun, A., Özer, B. & Duran, A. A. (2024). Examining the Effect of the Social Media on Value Gain, *Anatolian Turkish Journal of Education*, 6 (3), 334-350.

Giriş

Sosyal medya günümüzün en önemli iletişim araçlarından birisidir. Bu bağlamda kullanımı hızla ilerlemekte ve internet ağının en çok kullanılan araçları arasında yer almaktadır. Sosyal medya kullanımı gün geçtikçe kullanıcı sayısını artırmaktadır. Bugün dünya popülasyonunun %68'i akıllı telefona sahipken %59.4'ü ise aktif sosyal medya kullanıcısıdır (We are social, 2023). Sosyal medya Sosyal medya ismiyle hayatımıza giren bu ortam, çağımızda göz ardı edilmeyecek kadar artan bir etkiye sahip hale gelmiştir (Mora, 2008; Öztürk ve Talas, 2015). Sosyal medyanın hayatın her alanında yer alarak, toplumsal yaşam üzerinde de etkiler oluşturmaktadır (Kıran, Bostancı ve Emre, 2020). Bir yandan farklı bir iletişim ortamı sağlarken, diğer yandan da kültürel, sosyal, psikolojik sorunları da beraberinde getirmektedir (Kıran, Bostancı ve Emre, 2020; Yılmaz ve Güney, 2021).

Bu sorunlar arasında sosyal medyanın toplumun kültürel yapısını ve değerlerini olumsuz etkilemesi ve zaman içerisinde bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini değiştirmesi gösterilmektedir. Bu değişimlerin sonucunda özellikle çocukların davranışlarında görülen olumsuzluklar ve yaşanan sorunlar ön plana çıkmaktadır. Bu da değer ve değer eğitime olan ihtiyacı gündeme getirmektedir (Asar, 2019). İnsana özgü bir kavram olarak tanımlanan değer, son zamanlarda yaşamın her alanında karşımıza çıkan önemli bir konu haline almıştır (Zengin, 2017). Geçmişten bugüne dek gelen değişim ve gelişim gösteren insanlık, bulunduğu çağ ve toplumun gereksinimlerine paralel olarak değerleri de beraberinde değişime uğratmıştır. Türk Dil Kurumu (2024) sözlüğünde değer tanımı, "bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet" olarak ifade edilmektedir. Sosyal bilimlere değer tanımı, il olarak Znaniecki tarafından kazandırılarak sadece sosyoloji alanında değil psikoloji, felsefe ve antropoloji gibi birçok bilimsel alanlarda da önemli bir role sahip olmuştur (Neslitürk ve Deniz, 2013). Değer eğitimi ile hem aile hem de okulda verilecek eğitimde değer farkındalığını kazandırmak, kişilik gelişimini desteklemek ve olgun davranış gösteren bireyler yetiştirmek, toplumda bilinçli ve yararlı vatandaş olması amaçlanmaktadır (Kantar, 2014). Toplum üyelerinin büyük bir kısmının onayladığı ilke, kural, tutum ve davranışların çoğunluğunu ifade eden değerler, kültürün yapı taşlarını oluşturan toplumsallaşmanın en önemli unsurlarıdır (Bulduklu ve Şeker, 2018). Bu nedenden dolayı, değerlerin insanın yaşam bakış açısının ve davranışlarının temelini oluşturan önemli bir kavram olduğunu söylemem mümkündür (Şişman, 2002). Aileler çocukların öğrenme için gereksinim duydukları ilk rol modellerdir. Bu yüzden ailelerin değer edinme sürecine de çocuklar üzerinde önemli etkiye sahiptirler. Çocuklar aile fertlerinin davranış ve kişilik özelliklerini taklit ederek başlamaktadırlar. Dolayısıyla ailelerin bu bağın farkında olduğunu bilerek ona göre doğru rol model olmaları büyük önem arz etmektedir (Arıcı ve Bartan, 2020).

Günümüzden bugüne değişen sosyal medya kullanımı ise, toplumun değer algılarının değişimine neden olurken değer yargılarının da farklılaşmasına yol açmıştır. Sadece yetişkinlerin değil çocuklarında sosyal medya kullanımının gitgide artmasıyla oluşmuştur (Yılmaz ve Güney, 2021).

Sosyal medya ortamında büyüyen nesil içinde bulunduğu sanal yaşamın değer yargılarını kendine yansıtmaya başlamıştır. Bu da sosyal medyanın güçlü taraflarını ortaya koymaktadır. Çocukların yaş gruplarına, gelişimlerine, sosyal ve çevresel faktörlerine bağlı olarak farklılıklar gösterse de sosyal medyanın çocuklar üzerinde bıraktığı etkiler olumsuz bazı sonuçlara neden olabilmektedir (Güney, 2020). Sosyal medyanın çocuklar üzerindeki bu etkileri düşünülerek bu makalede şu soruların cevapları aranmaktadır;

1. Günümüzde sosyal medya kullanımı gerekli midir?
2. Sosyal medyanın çocukların gelişimlerdeki olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
3. Sosyal medyadan çocuklarda istenmeyen davranışlara sebep olmakta mıdır?
4. Sosyal medya vasıtası ile çocuklar ne tür videolar izlemektedir?
5. Sosyal medya çocukların değer yargıları üzerinde olumlu olumsuz ne gibi değişikliklere sebep olmaktadır?

Araştırmada sosyal medya ve değer kavramlarını temel alan bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Ayaydın ve Ayadın'ın (2018) sosyal medya ve değerler konusunda ortaokul öğrencileri üzerinde bir çalışmada sosyal medya ortamlarının öğrencilerin değer yargılarında olumsuz etkileri olduğu sonucuna varmıştır. Sosyal medya ve erken çocukluk anlamında yapılan çalışmaların çoğunluğunun bilgi paylaşımı ve mahremiyet üzerine olduğu görülmüştür. Okul öncesi öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen geniş çaplı bir

çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bakımdan çalışmamızın literatürdeki bu boşluğu dolduracağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmada olgular ve olaylar tümel biçimde ele alınır. Araştırmada katılımcının fikirleri derinlemesine elde edilmesine ve güncel durumlara göre fikirlerini açıklamasına ortam sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmada kullanılan desen fenomenoloji (olgubilim) desendir. Olgu bilim olayları yaşamış bireylerin tecrübelerinden faydalanarak inceleyen ve değerlendiren bir yöntemdir (Jasper, 1994; Miller, 2003). Bireylerin yaşadıkları tecrübeleri incelemek ve değerlendirmek o deneyimleri bireylerden ödünç almak olarak dile getirilebilir (Jasper, 1994; Miller, 2003). Olgu bilim bireyin yaşantısını inceler ve olayların altında yatan sebeplere kişilerin tecrübelerinden yola çıkarak erişmeye çalışır (Baker, Wuest ve Stern, 1992). Olgu bilim sayesinde insanların yaşantılarıyla elde ettiği birikimler incelenebilmekte ve sonuçlar değerlendirilebilmektedir (Baker ve ark., 1992). Bu nedenle Sosyal Medyanın Çocuklarda Değer Kazanımına Etkisinin İncelenmesi adlı araştırma içerik analizi ile oluşturulmuştur. Görüşmeler kayıt altına alınmış ve aynı zamanda bilgisayar ortamında metinlere dönüştürülmüştür. Metinlerden elde edilen verilerin analizinde nitel araştırma yönteminde yer alan analiz tekniklerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Bursa ili İnegöl ilçesindeki anaokulunda öğrenim gören öğrenciler ve aileleri, araştırmanın örneklemi ise kolay ulaşılabilirlik durum örneklemesine göre ilçedeki 15 öğrencinin ailelerinden seçilmiştir. Kolay ulaşılabilirlik durum örneklemesi sayesinde araştırmacı verileri en pratik yollardan elde edebilir ve araştırmasına hız kazandırabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırmada verileri toplarken velilerle görüşme formu uygulanmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmuştur. İlk bölümde katılımcılara cinsiyetleri, yaşı, sahip olduğu çocuk sayısı, meslekleri, eğitim durumları, eşlerinin yaşı ve meslekleri, eğitim durumları, sorulmuştur. İkinci bölümde ise velilere çoğunluğu açık uçlu sorulardan oluşan 11 soru sorulmuştur. Araştırmaya katılan ailelerin bilgilerinin gizli tutulması amacıyla K1, K2, K3.....K15 şeklinde kodlanmıştır. Tablo 1’de araştırmaya katılan ailelerle alakalı betimsel veriler yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Betimsel Veriler

Değişken	Seçenek	f
Velinin Cinsiyeti	Kadın	15
	Erkek	15
Velinin Yaş Aralığı	20-25	10
	26-30	6
	31-35	3
	36-40	2
	41-45	1
	46 ve üzeri	7
Velinin Eğitim Durumu	İlkokul	2
	Ortaokul	4
	Lise	5
	Üniversite	4
Anaokuluna Devam Eden Çocuğun Sayısı	3 Yaş	1
	4 Yaş	1
	5 Yaş	5
	6 Yaş	8
Anaokuluna Devam Eden Çocuğun Cinsiyeti	Kız	8
	Erkek	7

Veri Toplama Araçları

Veri toplama sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşmenin farklı türleri vardır. “Sosyal Medyanın Çocuklarda Değer Kazanımına Etkisinin İncelenmesi” araştırmada verileri elde etmek için 15 veli ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmanın veri toplama aracıdır. Görüşme planlı olarak gerçekleştirilen araştırmacının soru sorarak süreci yönettiği, katılımcının ise var olan bilgileri doğrultusunda cevap verdiği karşılıklı eylemdir (Stewart

& Cash, 1985). Yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmış görüşme olmak üzere iki tür görüşme mevcuttur. Yarı yapılandırılmış görüşmede görüşmeyi hazırlayan kişi soruları önceden belirlenmiştir fakat görüşme gerçekleşirken katılımcının fikirlerine geniş ölçüde yer verilir. Bu sebeple görüşmeci katılımcıdan aldığı dönütlere göre ek sorular sorabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Görüşme formunda ise, açık uçlu sorular yer almaktadır. Sorular oluşturulurken alan yazın taraması yapılmış ve taramadan yola çıkılarak taslak sorular elde edilmiştir. Taslak sorular için uzman görüşüne başvurulmuş ve sorular, dönütlere doğrultusunda düzenlenmiştir.

Veri toplama sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme yönteminin en bilinenlerinden birikisi ile karşılıklı, yüz yüze ve söz alışverişi ile yapılandır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu sebeple yarı yapılandırılmış görüşme formu tercih edilmiştir. Görüşmeler 2022-2023 eğitim- öğretim yılında katılımcılardan randevu alınarak uygun zaman ve mekanlarda yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların izni doğrultusunda kayıt alınmış ve notlar tutulmuştur.

Uygulama ve Verilerin Analizi

İçerik analizi veriler içerisinde sık geçen veya tekrarlan kelimelerin doğru bir biçimde kodlanarak araştırma bulgularına yansıtıldığı analiz türüdür (Krippendorff, 1980). Araştırmacı literatürü temel alarak kodları oluşturmuştur. Araştırmacı tarafından içerik analizi yöntemi kullanılarak veriler yorumlanmış ve bulgu haline getirilmiştir. Alt temalar oluşturularak sıralanmış ve kodlar bir araya getirilerek tablolar halinde sunulmuştur. Katılımcıların görüşlerinin bir kısmı doğrudan alıntı olarak verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların cevaplarını doğrudan olarak ifade edilmiş ve her katılımcının farklı sorularda eşit oranda cevaplarına yer verilmiştir.

Araştırma sonuçlarının gerçek durumlara uygun olması çalışma için çok önemlidir. Bunu sağlayacak iki temel kriter ise geçerlilik ve güvenilirliktir. Bu sebeple başarılı bir araştırmacıdan geçerlilik ve güvenilirliği iyi test etmesi ve rapor haline getirebilmesi beklenir. Nitel ve nicel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik kriterlerinin farklı ölçütler esas alınarak ortaya konulduğu söylenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırmalarda geçerlilik ortaya koyduğu sonuçları objektif bir biçimde ifade etme çabasıdır (Kirk ve Miller, 1986). İç geçerlilik ise yapılan araştırma gerçekleri ifade edebilme durumudur (Lecompte & Goetz, 1987). Araştırma da iç geçerlilik, uzman görüşleri, görüşmeye katılanların onayı, elde edilen verilerin doğrudan alıntı ile desteklenmesi gibi yöntemlerle sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın benzeri grup ve ortamlara aktarılabilmesi de dış geçerlikle ilgili bir kavramdır (Le Compte & Goetz, 1987). Birden fazla katılımcı görüşünün alınması, konu uzmanlarına danışma ve katılımcıların görüşleri ile araştırmayı desteklemek güvenilirlik için önemli etkenler olarak literatürde belirtilmiştir (Glesne, 2012). Araştırmaya katılan katılımcıların sayısının fazla olması araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğine etki etmektedir. Araştırmaya birden çok katılımcının eklenmesi ve elde edilen verilerin diğer araştırmacılar ile karşılaştırılması ve benzer sonuçlar çıkması iç güvenilirliği ortaya koymaktadır (Le Compte & Goetz, 1987). İç geçerliliği sağlamak için detaylı bir alan yazın taraması yapılmış yöntem ve kavramlar açıklanarak, verilerin elde edilmesi ve yorumlanması tüm detayları ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Elde edilen verilerle çıkarılan sonuçlar iç güvenilirliği sağlamak için benzer araştırmalarla karşılaştırılmış ve tutarlı olduğu saptanmıştır. Dış güvenilirliğe araştırmanın benzer ortamlarda yapıldığında aynı sonuçları vermesi ile ilişkilidir (Le Compte & Goetz, 1987). Dış güvenilirlik için ise kavramsal çerçeve açık bir biçimde ifade edilmiştir.

Bulgular

Sosyal Medya Kullanımı Hakkında Görüşler

Araştırmaya katılan ailelerin sosyal medya kullanımının çağın getirdiği gereksinimlerden biri olduğunu belirtmişlerdir. Aileler sosyal medyanın hayatımıza olumlu ve olumsuz etkileri olduğunu dile getirmişlerdir. Bu etkilerin, kişilerin sosyal medyayı nasıl kullandığı ile ilgili olduğunu görüşmelerde ifade etmişlerdir. Sosyal medyanın zaman yönetiminde fayda sağladığını, etkileşimli öğrenme gerçekleşebileceğini, birden çok duyu organına hitap ettiği için, kalıcı ve etkili bilgi almayı desteklediğini, bilgiye ulaşma konusunda kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca sosyal medyanın yakın zamanlarda salgın döneminde de daha çok kullanıldığı ve paylaşımların kısa sürede ulaşıldığını katılımcılar görüş bildirmişlerdir. Sosyal medya kullanımıyla ilgili ailelerin bazılarının ifadeleri şöyledir;

“Veli açısından sosyal medya kullanımı haber almak amaçlı ve bilginin kısa süreli yayılması amaçlı ise kullanımı son derece faydalı ve hızlıdır. Ancak gereğinden fazla vakit geçirmek zaman kaybına ve zihin

yorulmasına yol açıyor.”(K2)

“Öğrenci açısından sosyal medya kullanımı kısa süreli zaman geçirmeleri faydalı ve eğlenceli olmaktadır. Eğer ekran karşında uzun süreli zaman geçiren çocuklarda ise dikkat dağınıklığı ve öğrenme güçlüğü oluşuyor”(K9)

“Veli açısından sosyal medya kullanımı, öğrenciye bilgiye daha çabuk ve daha kolay ulaşılabilir olmasını sağlar. Her ne kadar öğrenciler kullanımı daha çok görülse bile bence veliler çocuklardan daha çok kullanıyor.” (K1)

“Öğrenci açısından sosyal medya kullanımı çocuğun hayal gücü yönelimini ve becerisini arttırıyor.”(K8)

“Sosyal medya kullanımı veliye fotoğraf ve video paylaşımı ile görsel bilgiye ulaşmada kolaylık sağlar. Zamandan tasarruf sağlayarak, daha çok bilgi elde edebilir.”(K6)

“Öğrenciler ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda farklı sitelerde eğlenceli zaman geçirebilirler.”(K3)

“Öğrenciler sosyal medyada kendi ilgilerine yönelik alanlarda etkili kullanabilirler. Ama küçük yaşta açıkçası çok fazla bu alanlarda zaman geçirmesini istemiyorum.”(K15)

Sosyal Medya Kullanımının Çocuklarda Olumlu ve Olumsuz Etkileri

Araştırma sonucunda ailelerin sosyal medya kullanımı hakkında görüşleri iki kategori altında toplanmıştır. Bunlar; Sosyal medya kullanımının faydaları ve sosyal medya kullanımının zararlarıdır.

Tablo 2. Sosyal Medya Kullanımının Faydaları ve Zararları

Alt Tema	Kodlar	f
Sosyal Medya Kullanımının Faydaları	Yeni arkadaşlıklar	12
	Kendini ifade etme özgürlüğü	9
	Yardımlaşma ve Dayanışma	9
	Zamandan tasarruf sağlar	8
	Etkileşimli ve zengin öğrenme ortamı sağlar	7
	Kolay bilgi ulaşımı	7
	Gelir elde edilebilirliği	6
	Hızlı iletişim olanağı	5
	Dersler hakkında bilgi sahibi olma	3
	Sosyal Medya Kullanımının Zararları	Düşük özgüven
Dikkat dağınıklığı		10
Yanlış bilgiye maruz kalma		9
Kişilik bozukluğu		8
Depresyon		7
Yetersizlik duygusu		6
Bağımlılık		53
Sağlığa olumsuz etkiler		5
Panik atak ve Panik bozukluk		3

Sosyal medya kullanımının çocuklara olumlu ve olumsuz etkileri ile ilgili ailelerin bazı ifadeleri şöyledir;

“Sosyal medya çok sık kullanıldığı zamanlarda çocuklarımda bağımlılık olduğunu görebiliyorum. İzlemediğinde hemen ağlıyor ve başka bir telefondan girmek istiyor. Açıklamama yapmama fırsat vermeden kendine vurduğu bile oluyor. Aslında olumsuz videolar olmamasına dikkat ediyorum. Yine de tuturmaya başlıyor.”(K1)

“Eğitim için faydalı içerikler ve deneyler öğrenip uygulaması yararlı olacaktır. Yaşlarına uygun olmayan içeriklerin izlenmesi zararlı alışkanlıklar kazanmasına neden olacaktır.”(K7)

“Çocuklar sosyal medyada yaşlarına uygun olmayan içeriklerle karşı karşıya kalabiliyorlar. Bu yüzden çocukların kişisel gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebiliyor ve uzun süre ekrana bakmasını istemiyorum.”(K8)

“Gereğinden fazla sosyal medyada zaman geçirmek çocuklarda bedensel rahatsızlıklara yol açabilir. Göz bozukluğu, iştahsızlık ya da aşırı kilo, yanlış duruşlar gibi bedensel rahatsızlıklara yol açabilir. Bu gibi örnekler artabilir.”(K10)

“Çocukların sosyal medya kullanımları sınırlandırılmalıdır. Eğer herhangi bir sınırlandırılma olmadan kullanım devam ediyorsa, sosyal yönden yalnızlaşabilir ve bağımlılık oluşmaya başlar. Evde bu konuda sınırlama getiriyoruz. Belli sürelerde kullanım şartı koyduk ve belirli sitelerde vakit geçirmesini istiyorum.”(K15)

“Sosyal medya kullanımı sayesinde çabuk öğrenme, eğlenceli ve keyifli vakit geçirme, eğitici ve öğretici etkinlikleri paylaşarak kolay öğrenme sağlanabilir.”(K13)

“Çocuğun sosyal çevreden uzaklaştırabilir. Uzun süre ekran karşısında vakit geçirdiğinden dolayı bağımlılık oluşmaya başlar. Odaklanma sorunu, dikkat dağılması beyin yapısının bile bozulmasına yol açıyor.”(K11)

“Teknolojinin hızla ilerleme gösterdiği bir zamanda sosyal medyadan uzak olmak çok zor. Ancak süresini ve kontrol mekanizmasını ayarlamak gereklidir. Aksi takdirde zararlı içeriklerle erişim sınırlama olmadığı alanlarda olumsuz etkilerden kaçınmak zorlaşır.”(K12)

Çocuklarda Sosyal Medya Kullanımından Kaynaklı İstenmeyen Davranışlar

Katılımcılar, istenmeyen davranışların çocuklarda çok fazla olmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak katılımcıların bir kısmının verdiği cevaplar ise, çocuklarda sosyal medya kullanımından kaynaklı beklenmedik ve istenmedik davranışlarla karşı karşıya kaldıklarını dile getirmişlerdir.

“Çocuklar ani çıkışlarda bulunuyor ve zaman zaman çabuk sinirlenip, öfkelerini kontrol etmelerinde sorun yaşıyorlar. Ben bazı durumlarda çaresiz kalıyorum. Bırakmasını istediğimde etrafa vurmaya başlıyor. Ağlamaması için yeniden ona telefonu ya da tableti veriyorum.”(15)

“Zaman zaman sosyal medya da gördükleri videolardaki şiveleri kapıyor ve onlar gibi konuşmaya başlıyor. Ben ne kadar uyarsam da beni dinlemiyor. Videolardaki konuşmalar gibi konuşmak istediğinde, kızıyorum. Ama o yine onların hayatına özeniyor. Çok üzülüyorum.”(K14)

“Video paylaşım sitelerinde her türlü olumsuz içerikler bulunmakta. Örneğin alay ederek video çeken bloggerlar var. Onları izlediğinde benim konuşmalarım ile alay etmeye başlıyor. Çocuklar eğer bu sitelerde uzun süreli zaman geçirirlerse, bence psikolojik travmalara ve rahatsızlıklara yol açabileceğini düşünüyorum.”(K9)

“Oynadığı oyunlarda ya da izlediği oyun oynama videolarından şiddet içerikli hareketleri öğreniyor. Yaşına uygun olmayan oyunlar, davranışlar kelimeler bu oyunlarda görüyor. Arkadaşlarıyla ile bir araya geldiğinde zombi oyunları gibi oyunları canlandırarak oradaki silah oyunlarını oynayabiliyor. Bu oyunlar şiddet başvurmasına neden oluyor.” (K11)

“Barbie giydirme oyunları ve oyuncak tanıtımı ile ilgili videolar ilgisini çok fazla çekiyor. Videodakiler gibi giyinmek, onlar gibi seslenerek konuşmak istiyor. Dikkat dağınıklığı bu tarz içerikler izledikten sonra daha fazla olduğunu gözlemleyebiliyorum.”(K7)

“Evet, maalesef bazen korkunç şeyler izleyip, rüyalarında gördüğünü söylüyor. Bu durumda ise içine kapanıklık, agresif bir ruh hali içerisine girebiliyor.”(K5)

“Youtube da yer alan oyuncak videolarını sık sık izlemektedir. İzledikten sonra hemen ona sahip olmak için uzun süre ağlamaya başlıyor ve odasına çekiliyor. Yanına geldiğimde ise beni ittiriyor ve yalnız kalmak istediğini söylüyor. Çoğu zaman bu yalnızlığı beni düşündürüyor.”(K2)

Tablo 3. Sosyal Medya Kullanımından Kaynaklı İstenmeyen Davranışlar

Alt Tema	Kodlar	f
Eğitsel Sonuçlar	Dikkat dağınıklığı, Odaklanamama	5
Ruhsal Sonuçlar	Saldırganlık, Agresiflik Depresiflik	7
Bedensel Sonuçlar	Göz rahatsızlığı, İştahsızlık, Obezite	3
Sosyal Sonuçlar	Yalnızlaşma, Asosyalleşme	6

Çocukların Sosyal Medyada İlgilerini Çeken Video İçerikleri

Çocuklar evde zaman geçirdiği sıralarda, ailelerinin gözetimi dışında uygun olmayan video içerikler sosyal medyada bulabilirler. Yaş sınırı olmayan çoğu internet sitelerinin çocukların erişimlerine açık olduğu bilinmektedir. Uygun olmayan içerikler çocukların ilgilerini çekebilecek görseller kullanılarak hazırlanmaktadır. Teknolojinin hızla gelişim gösterdiği dijitalleşen dünyada, çocukların sosyal medya kullanımını da gün geçtikçe artmaktadır. Katılımcıların bu konu hakkındaki görüşlerini farklı şekillerde ifade etmişlerdir;

“Genelde çocuk fenomenleri izliyor ve bazen onun yaptıklarını taklit ediyor. İzledikleri Youtube videolarının da çocuk fenomenler gibi giymek isteğini söylüyor ve onlar gibi video çekimleri telefonundan yapıyor. Yaptığı paylaşımları arkadaşlarına atmak istiyor. Bazen bu duruma engel olabiliyorum ama bazen

de benim kontrolümün dışında telefonumu kullanmış oluyor.”(K8)

“Çizgi filmler, şarkılar, oyun videoları ve çocuk hikâyeleri izlemektedir. Çoğu zaman benim kontrolümde olduğu için bu içerikli videoları yaş sınırlamasına uygun olarak seçebiliyorum. Bazı durumlarda ise kendine ait zamanlarda, telefonumu alıp, Youtube kanalından oyuncak tanıtım videoları izliyor.”(K6)

“Milli ve manevi değerlerimize uygun videolar izlemektedir. Özellikle dünyayı ve ülkesini tanıtan, milletimizi ve Mehmetçığı tanıtan videolar izlemektedir. Aile kontrolünde gerçekleşmektedir. Ben milli şarkılarımızı dinliyorum ve ona da dinletiyorum”(K5)

“İzlediklerini, oynadıklarını, indirdiği oyunları takip etmeye gözetimim altında tutmaya dikkat etmekteyim. Oyun videoları, deneylerin yapıldığı videolar ilgisini daha çok çekmekte.”(K4)

“En çok anne ve babaların çocuklarla çektiği içerikler dikkatini çekmektedir. Ama bu tarz içerikler yaşına ve gelişimine uygun olmadığı için izlemesine müdahale ediyorum. Bunların dışında makyaj videoları ilgisini çekmekte ve o içerikte kendi de video çekmek istemektedir. Ayrıca boş zamanlarda telefonumu alıp, Instagramdan çocuk videoları izlemekte.”(K3)

“Genelde şarkıları, bazen de çizgi filmler ilgisini çekmektedir. Boş zamanlarında en çok sosyal medyada zaman geçirdikleri alanlardan biri de savaş oyunlarının olduğu sitelerdir. Oyun oynamasına izin veriyorum ama uzun sürede kalkmıyor bilgisayarın başından. Müdahale ettiğimde ise hemen ağlamaya başlıyor. Bir keresinde bilgisayara şifre koymuştum. Açmadığı için iki saat boyunca ağladı ve bende dayanamadım, açmak zorunda kaldım. Kendimce başka sınırlar koymaya karar verdim. Korku ve şiddet içerikli videolar ancak izlemesine izin vermiyorum.”(K2)

Tablo 4.1. Çocukların Sosyal Medyada İlgilerini Çeken Video İçerikleri

Alt Tema	Kodlar	f
Youtube	Şarkılar, hikayeler, çizgi filmler	6
Sanal Oyun Dünyaları	Savaş oyunlar ve makyaj oyunları	5
Instagram	Fotoğraf ve video paylaşımları	4
Reklamlar	Oyuncak reklamları	8

Ailelere Göre Değer Tanımı

Amaca yönelik katılımcılara “Değer nedir?” tanımı sorulmuştur. Katılımcılar bu soruya yönelik farklı cevaplarda bulunmuşlardır. Bu sorunun cevabına ise “gelenek-görenek, dini-ahlaki davranış ve tutumlar, örf-adet, milli ve manevi öğelere gösterilen davranış, toplumsal yargılar, kültürel öğeler, davranışlara yol gösteren ilke ve standartlar gibi farklı ifadeler kullanmıştır.

“Bana göre değer, evrensel ahlak ilkelerine uygun yaşadığımız toplumun sahip olduğu doğru yanlış kavramlarına ters düşmeyen sahip olmamız gereken, davranışlar yansımaları beklediğimiz manevi örüntüler bütünüdür. Değer kavramı bende manevi duygularla örtüşüyor.”(K4)

“Değer, gelenek ve göreneklerimiz, kültürümüzün bir parçasıdır. Bizi biz yapan değerlerdir. Değerler göstermiş olduğumuz tutumlarımızdır. Toplumdan topluma değer algısı değişebilir.”(K6)

“İnançlarımız ve dini yapımız bizim en temel değerlerimizdir. Bir toplumdaki inanç sistemi aynı zaman da değer yargılarını tanımlar. Toplumundan topluma kişilere olan yargılar değişebilir. Bu değişim değerinde etkisini gösterir. Değer zamanla değişebilir ama değerlerimizi korumak bizim elimizdedir.”(K2)

“Büyüklerle saygı ve çevreye saygı benim için bir değerdir. Manevi duygular ve öğelere saygı çocuklarımızın kazandırmanızı gerekmektedir. İnsana saygı, hayvana ve yaşadığımız alana olan saygı göstermek değerdir. Sevgi göstergesi ve saygı duymak bizim ailede öncelikli değerlerimizdir.”(K8)

“Değer, bireyi birey yapan şeydir. Aileden gördüklerimiz kadar çevresel faktörlerde değerlerimiz üzerinde etkilidir. Çocuklardan nasıl davranmalarını istiyorsak bizde onlara o şekilde tutum göstermeliyiz. Bu yaklaşım da bizim onlara göstermiş olduğumuz değerler sayesinde mümkündür. Örneğin sürekli yalan söyleyen anne babaların çocuklarına asla yalan söylemeleri gerektiğini söylemesi, çocuklarda değer oluşmasında olumsuz etki bıraktığını söyleyebiliriz.”(K10)

Tablo 5. Ailelere Göre Değer Tanımı

Alt Tema	Kod	f
Gelenek, görenek	Kız isteme, bayram ziyaretleri	1
Dini, ahlaki davranışlar ve tutumlar	Günahlardan kaçınmak, ahlaki tutumlarda bulunmak	3
Örf, adet	Büyüklerle saygı, özel günlerdeki kutlamalar	7
Milli, manevi öğeler	Bayrak, vatan	4
Toplumsal yargılar	Toplum düzenini sağlamak	8
Kültürel öğeler	Yöresel kıyafet ve yemekler	2
Davranışlar	Yalan söylememek, hoşgörü	9

Değer Kazanımında Ailelerin Öncelikleri ve Dikkat Ettikleri

Katılımcılara değer kazanımında çocuklarınıza öncelik olarak hangi yolların izlendiği sorulmuştur. Değerler öneme göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Katılımcılardan değerlerin öncelikleriyle ilgili birbirinden farklı cevaplar vermişlerdir. Değerler toplumdan topluma kimi zaman benzerlik gösterebilir kimi zaman da farklılık yaratabilir. Amaçlar aynı olsa da değer önceliği değişebilir. Toplumun ihtiyaçlarına ve beklentilerine göre değer sıralamaları kişiden kişiye göre değiştiği saptanmıştır.

Tablo 6. Değer Kazanımında Ailelerin Öncelikleri ve Dikkat Ettikleri

Alt Tema	Kodlar	f
Sevgi	İnsan sevgisi, hayvan ve doğa sevgisi	6
Saygı	Büyüklerine ve küçüklerine saygı	8
Özgürlük	Kendini ifade etme	7
Adalet	Eşit tutum sergileme ve adil olma	4
Güven	Doğru söz söyleme	12

Sosyal Medyanın Değer Oluşturma Sürecine Yönelik Aile Görüşleri

Sosyal medyanın değer oluşturma sürecine yönelik olarak ailelerden farklı görüşler alınmıştır. Aileler sosyal medyayı bilgi ve haberleşme gibi konularda ihtiyaç duyduklarını dile getirmişlerdir. Aileler değer kavramını tanımlarken toplumu ve kişinin yaşamına yön verebilen ifadelerde bulunmuştur.

“Değer oluşturmada sosyal medyanın belirli bir yere kadar faydalı olacağını düşünüyorum. Sosyal medya çocuklara bir değeri pek çok uyarıcı ile çocuğun dikkatini çekecek görseller kullanılarak daha hızlı bile öğretimi sağlamaktadır. Ancak çok hassas ve ince bir çizgi olduğu unutmamalıdır. Hatta kontrol dahilinde olmazsa faydasından çok zararı olabiliyor. Kendimi de bu konuda frenlemeye çalışıyorum.”(K2)

“Sosyal medyanın değer oluşturma sürecine etkisinin çok fazla olduğunu düşünüyorum. Örneğin çizgi filmlerde bile karakterlerin birbirlerine yalan söylemelerinde bulunmaları, çocuklarımın da zaman zaman bu davranışları destekler nitelikte doğruyu söylemediklerini fark ediyorum. Bunun dışında olumlu etkileri bulunmaktadır. Çocuk hikayelerinde özellikle “Nasrettin Hoca” çizgi filmde gelenek ve göreneklerimiz yansıtan videoları izlemelerini öneriyorum.”(K15)

“Bana göre sosyal medya doğru kullanıldığında hayatımıza çok fazla olumlu etkiler bıraktığını düşünüyorum. Bu etkilerin doğru değer kazanımına olan yansımalarını da görebiliyorum. Örnek vermek gerekirse, hayvan sevgisi, vatanseverlik, hoşgörülü olma gibi şarkıları sosyal medya üzerinden dinletiyorum. Sadece sözel bir anlatım tarzının çocuklar üzerinden etkisinin daha az olduğunu düşünüyorum. Ama sosyal içerik paylaşım sitelerinden Youtube da bu alanlara yönelik videoları izlemelerine kontrolüm dahilinde izin veriyorum. Özellikle Youtube’da sınırsız videolar var. Çocuklarımın bu sitelerde uzun süre vakit geçirmelerini istemiyorum. Ben yasaklasam da arkadaş çevresinden izleyebiliyor.”(K5)

“Değer kazanımını çocuğuma aşulamak için, sosyal medyayı kullanıyorum. Bazı videolarda anlatamadığım değerleri çocuğuma hikayeler üzerinden aktarmaya çalışıyorum. Değerlerimizi güzel anlatan içerikleri seçip izletiyorum. İstenildiği takdirde güzel video içeriklerin bulunup, çocuklara izletebileceklerini düşünüyorum.”(K4)

“Sosyal medyada eğitici içeriklerin yanı sıra, çok fazla olumsuz içeriklerin olduğu sitelerin olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden kendimde çok fazla kullanmamaya dikkat ediyorum. Özellikle ahlaka uygun

olmadığını düşündüğüm sitelerden uzak tutmaya çalışıyorum. Bu sitelerde erişimin ulaşılabilir olması ve yaş sınırlarının olmamasından dolayı benim açıdan olumsuz etkileri olduğunu düşünüyorum.”(K10)

“İzledikleri içeriklere göre bu etkinin değişebileceğini düşünüyorum. Maneviyatı ve merhamet duygularının oluşumunda sosyal medya paylaşım sitelerinin fayda sağlayacağını düşünüyorum. Ancak bazı sosyal paylaşım sitelerinde örf ve adetimize uygun olmayan giyimleri özendiklerinin dolayı değer yargularının değişmesinden korkuyorum.”(K2)

Tablo 7. Sosyal Medyanın Değer Oluşturma Sürecine Yönelik Aile Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	f
Psikolojik Boyut	Bağımlılık	6
Dini Boyut	İnançlar ve dini kurallar	4
Sosyal Boyut	Yardımlaşma ve paylaşım	8
Toplumsal Boyut	Giyim, kuşam ve konuşma şekli	5
Bireysel Boyut	Yabancılaşma	6

Sosyal Medyanın Etkilediği Değerler

Sosyal medyanın değerler üzerindeki etkileri katılımcılar tarafından değerlendirilmiştir. Sosyal paylaşım sitelerine çocukların yönelim gösterdiklerini dile getirmişlerdir. Bu ortamlarda kendilerini daha rahat hissettikleri, vatanseverlik, kültürel değerlerinin duyarlılığını artırttığını ifade etmişlerdir.

“Ben sosyal medya kullanımının aile ile olan bağlarını kopardığını düşünüyorum. Çünkü aile ile geçirilen zaman azalıyor ve kişiler ellerine telefonlarla birbirleriyle konuşmadan saatlerce zaman geçirebiliyor. Bunun sonucunda bağımlılık artıyor. Çocukların ellerinde sürekli telefonlar var. Örneğin misafirlige gittiğimiz kişilerle doğru dürüst konuşamıyoruz bile. Herkesin ellerinde telefonlarla uğraştıklarını görünce çok üzülüyorum.”(K8)

“Çocuk çok fazla sosyal medyada zaman geçiriyorsa birebir ilişkilerinde sorun yaşayabileceğini düşünüyorum. Akrabalarından ve çevresinden uzaklaşmaya başlar. Büyüklerini ziyaret etmek istemeyebilir. Zamanın çoğunu evde kalıp oyunla geçirmek isteyebilir. Dışarı çıkıp, hava alma konusunda ısrar ediyorum ama o yine de evde olup bilgisayarda oyun oynamak istediğini söylüyor.”(K4)

“İzlediği videolarda kötü davranışlar sergileyen ve bunu iyi gibi gösteren kişilerin yatıklarını doğru sanıp, hayatında uygulamaya çalışabilir. Örneğin yalanı şaka sanıp, dalga geçmeyi komik bir şey sanabilir. Bunun yanı sıra sosyal medyanın sadece değerler üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşünmüyorum. İyi içeriklerle yardım etmeyi öğrenebilir. Milli değerleri videolar sayesinde güçlenebilir. Milli değerlerimizi anlatan kısa videolar ya da şarkılar izletilebilir.”(K2)

“Her şeyin kontrollü kullanıldığında zararlı olduğunu düşünmüyorum. Sosyal medya paylaşım siteleri dikkatli ve bilinçli kullanılırsa, olumlu etki bırakabilir. Ancak aksi bir durumda ise her türlü kişilik ve ruh haline sebep olur. Mesela dini ve milli değerleri yücelten değerler, çocukta ciddi olumlu etki bırakıyor.”(K14)

Tablo 8. Sosyal Medyanın Etkilediği Değerler

Alt Tema	Kodlar	f
Arkadaşlık	Yeni arkadaşlıklar edinme	8
Hoşgörü	Farklılıklara saygı	5
Sevgi	Doğa, hayvan ve insan sevgisi	3
Paylaşma	Eşyalarını verebilme	5
Milli ve manevi değerler	Bayrak ve dine olan sevgi	4
Örf ve adet	Giyim, kuşam, kültür	3
Güven	Yalan söylememeye	7

Ailelerin Sosyal Medyanın Değerleri Olumlu Etkileri Hakkındaki Görüşleri

Sosyal medyanın değerleri olumlu etkilerini belirlemek için katılımcılardan farklı cevaplar alınmıştır. Sosyal medya hayatımızın her alanında yer almaya başlamasıyla, etkilerinin de gücünü artırmıştır. Bu etkilerden biri de değerlerdir. Katılımcılar sosyal medyanın çocuklar üzerinden olumlu etkileri olduğunu dile getirmişlerdir.

“Sosyal medyanın değerler üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır. Örnek vermek gerekirse, yardım ihtiyacı olan insanları kısa zamanda bulmamızı sağlayıp yardımlaşmamızı sağlar. Eğitim alanında olumsuz şartlarda yaşayan okullara yardım göndermemizi ve örnek davranışları göstermemizi sağlar. Depremde

kısa zamanda çok fazla yardım bu siteler sayesinde toplandı. Ben insanlarda farkındalık yaratmışım düşünüyorum.”(K4)

“Sosyal medyanın değerlerimize olan etkisi çok fazladır. İyilik, merhamet, dayanışma gibi kapıların açılmasına vesile olur. Sadece ülkemizle sınırlı kalmamaktadır. Uluslararası platformlarda bilgi almamızı sağlar. Çok çabuk bir şekilde organize olmamızı sağlar. İyilikler paylaştıkça çoğalır.”(K10)

“Arkadaşlık, sevgi ve özgüveni geliştirdiğini düşünüyorum. Sosyal medya sayesinde bu değerleri rahatlıkla öğretebiliyoruz. Göremediği arkadaşlarını bu sitelerden takip edebiliyor. Kendini ifade edemediği konularda videolar çekip, arkadaşlarına gönderebiliyor. Başkalarının çektiği videoları izlediğinde oda farklı videolar çekip arkadaşlarıyla paylaşıyor. Onların bu paylaşımları beni mutlu ediyor. Benim gözetimde olduğu zaman sorun oluşturmayacağını düşünüyorum.”(K8)

“Sosyal medyanın değerler üzerinde olumlu etkilerinden biri, farklılıklara saygı duymaktır. Sosyal medya paylaşım sitelerini kullanan çok fazla kullanıcı bulunmaktadır. (K15)

Tablo 9. Sosyal Medyanın Değerler Üzerinde Olumlu Etkisi Hakkında Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	f
Sevgi	Arkadaşlara ve aileye duyulan sevgi	3
Hoşgörü	Herkesi kabul görme	4
Dayanışma	Maddi ve manevi paylaşım	8
Farklılıklara saygı	Herkesin yaşantısına saygılı olma	9
Örf ve Adet	Giyim, kuşam, dini kurallar	5
Merhamet	Acıma duygusu içinde olabilme	4
Paylaşım	Başkasıyla eşyalarını paylaşabilme	6

Sosyal Medyanın Değerler Üzerinde Olumsuz Etkileri Hakkında Aile Görüşleri

Katılımcılardan sosyal medyanın değerler üzerinde olumsuz etkileri hakkında görüşleri alınmıştır. Araştırma için belirlen sorular doğrultusunda katılımcılar, sosyal medyanın günümüzde kültürel, toplumsal, bireysel, ekonomik alanlarında etkinliğini artırarak yaşamımızın her alanında varlığını sürdürdüklerini dile getirmişlerdir. Bu etkilerinin yaşantımıza olumlu sonuçları olduğu gibi olumsuz sonuçların da doğmasına sebep olabilmektedir. Sosyal medyanın değerler üzerindeki olumsuz etkilerini şu şekilde ifade etmişlerdir;

“Bir keresinde bir videoya ya denk gelmişim. Karşılaştığım şey yetişkinlerin oynadığı, oyun videosuydu. Ancak karakteri canlandıranların sesi, çocuk sesindeydi, Birbirleriyle dalga geçerek konuşan karakterler vardı..... ..Çocukların bu tarz içerikli videolar izlediklerinde, bunun normal olduğunu düşünmesine yol açabileceğini düşünüyorum. Diğerlerini küçümseyerek konuşabilirler. Bu gibi içerikler çocukların alay etmelerine neden olabilir.”(K2)

“Sürekli sosyal medyada zaman geçiren çocuklar, sorumluluk almak istemeyebilirler. Zamanlarını bu alanda geçirmek için, kişilerden ve toplumdaki uzaklaşabilir. Yalnızlaşmalarına yol açar ve sosyal medyayı gerçek dünyaymış gibi algılamaya başlar. Telefonla bir şeyler izlediğinde, çok fazla ona odaklanıyor. Çoğu zaman ona seslendiğimde beni bile duymuyor.”(K3)

“Kontrolsüz kullanım hayatın her alanında zarar verdiği gibi, sosyal medyanın da fazla kullanımı gelişim alanlarına zarar verebilir. Özellikle küçük yaşta çocukların kendilerini kontrol edememeleri, bu zararının daha çok büyümesine neden olabilir. Sosyal medya platformlarında çok bulunmamaya çalışıyorum.” (K10)

“Değerlerimize olumsuz etkilerine örnek olarak, saygı kavramı diyebiliriz. Saygılı olma değerimizi yavaş yavaş kaybediyoruz. Örneğin bir fotoğraf paylaşım sitesinde altına yazılan yorumların sınırları olmadan yapılabilmesi, her aklına gelenin oraya yazılıp söylenmesi o kişiye olan saygımızı kaybetmemize neden olabilir.”(K1)

“Sosyal medyanın artık sınırlarının aştığını düşünüyorum. Çünkü bu paylaşım sitelerinde kişiler yüzlerine söyleyemedikleri şeyi karşdakine kırılır mı diye düşünmeden rahatlıkla söyleyebilir. Hatta daha da ilerisi hakaret boyutuna kadar gidebiliyor. Birbirlerini tanımadan bu kadar hakaret içerikli sözlerin paylaşımında çocuklarda kin ve nefret duygusu oluşabiliyor.”(K6)

Tablo 10. Sosyal Medyanın Değerler Üzerinde Olumsuz Etkileri Hakkında Aile Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	f
Nefret ve kin	Başkasına karşı nefret ve kin duyma	8
Saldırganlık	Öfkesini kontrol edememe	3
Yalnızlaşma	Kendi içinde yaşama isteğinde olma	6
Sosyalleşememe	İnsanlarla paylaşmada bulunmama isteği	5
Alay ve dalga geçme	Kötü sözlerle aşağılama davranışında bulunma	6
Kutuplaşma	Kişileri ayırma ve dışlama isteği	4

Ailelerin Sosyal Medya Kullanımı Hakkında Görüşleri

Aileler sosyal medya kullanımı ile ilgili olarak farklı cevaplarda bulunmuşlardır. Katılımcılar sosyal medya kullanımının sınırlamaları olmaları gerektiğini dile getirmişleridir. Bu paylaşım sitelerinde yaş sınırının olmaması ve herkesin erişimine açık olan içeriklerin olması durumunda çocukların gelişimlerine olumsuz etkileri olabileceğini ifade etmişlerdir.

“Çocukların karar mekanizması yetişkinler gibi olmadığı için doğru kararı veremeyebilirler. Bu durumda da yanlış seçim yapmalarından dolayı, olumsuz davranış edinmelerine neden olabilir. Kendi yaşına uygun içerikli videolar yetişkin kontrolünde ile izletilmelidir. Sosyal medya alanlarına artık herkes ulaşabiliyor. Bu yüzden bir sınırlama getirilmesini düşünüyorum.” (K5)

“Değerlerimiz gün geçtikçe varlıklarını korumakta zorlanmaktadır. Bu yüzden değerlerimizin kaybolmasına yol açan engelleri ortadan kaldırmaya yönelik uygulamalar yapmalıyız. Bunlardan biride sosyal medya kullanımının kontrollü bir şekilde kullanılması olabilir. Bu konuda kişilere seminerler verilebilir.” (K2)

“Güvenli bir sosyal medya kullanımı için, okullarda bu konuyla ilgili ders konulması gerektiğini düşünüyorum. Eğitimcilerin bu konuda lider olmasını ön görüyorum. Eğer bu sınırlamalar gelmediğinde ise, değerlerimizin kaybolması mümkün olabiliyor.” (K7)

“Ailelerin ve gençlerin sosyal medya kullanımı konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bilgilendirmeler ne kadar erken yaşlarda başlarsa, çocuğun o alışkanlığı kazanması o kadar kolay olabilir..” (K1)

“Çocuklara zarar veren her türlü içeriklerin yasaklanmasını istiyorum. Erişimin herkes tarafından ulaşılabilir olmasından dolayı, çocuklara sınır koyulmasında zorluk yaşanabileceğini düşünüyorum.” (K6)

“Sosyal medyada hakaret içeren paylaşım yapanlara bir yaptırım uygulanmasını istiyorum. Bu yüzden bu sitelerin gerekirse kapatılması gerektiğini düşünüyorum..” (K3)

“Açıkçası yasaklardan ziyade, sosyal medyanın nasıl kullanılması ile ilgili bilgilendirmeler yapılırsa ben daha olumlu sonuçları olabileceğini düşünüyorum. Yasakları belirli bir yere kadar uygulayabilirler. Kuralların olmadığı yerlerde, yine istenmeyen davranışları sergiye bilirler. Bu yüzden bilinçlendirmek bu konuda en doğru karar olacaktır.” (K15)

Tablo 11. Ailelerin Sosyal Medya ile İlgili Eklemek İstedikleri Görüşleri

Alt Tema	Kodlar	f
Yasaklar	Olumsuz içeriklerin yer almaması ve yasaklar	6
Eğitim	Sosyal medya kullanımı eğitimi	4
Sınırlar	Yaş ve içerik sınırlarının olması	5
Bilgilendirme	Nasıl kullanılması gerektiği ile ilgili bilgilendirme	3

Görüşler genel olarak değerlendirildiğinde; aileler sosyal medyada yasakların ve sınırlamaların olması yönünde önermelerde bulunmuştur. Sosyal medya da olumsuz içeriklerin yer almasından dolayı bu sınırlamaların getirilmesini istediklerini dile getirmişlerdir. Sosyal medya kullanımı konusunda ailelere ve çocuklara eğitim seminerleri düzeltilmesini ifade etmişlerdir. Katılımcılar çoğu sosyal medya sitesinde yaş ve içerik sınırlarının olmamasından dolayı, bu tarz sitelerde erişimin engellenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Aileler sosyal medyanın nasıl kullanılması ile ilgili bilgilendirmelerinde sadece çocuklara değil yetişkinlere de yapılması gerektiğini söylemişlerdir. Aileler sosyal medyanın değerler üzerindeki kazanımlarına yönelik olarak önerilerde bulunmuşlardır. Katılımcılar kendilerinin ve çocuklarının değer kazanımı konusunda da bilgilendirilmeye ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Sosyal medyanın kişiler üzerindeki etkilerinin önemszenmesi gerektiğini ve bu konuda çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Katılımcılardan çoğu değerlerin toplumda zamanla yok olabileceği endişesini yaşadıklarını ve bu konunun üzerine çalışmalar yapılmasıyla ilgili olarak, önermelerde bulunmuşlardır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı sosyal medyanın değer kazanımına etkisinin incelenmesidir. Bu bağlamda sosyal medyanın değer kazanımına etkisini incelemek için aile görüşlerine başvurulmuştur. Sosyal medyanın değerler üzerindeki etkileri farklı boyutlarda ele alınmıştır. Sosyal medyanın değer kazanımına olumlu ve olumsuz etkileri aile görüşleri alınarak belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre sosyal medya kullanımının düşmesi aileler tarafından endişe verici olarak görülmektedir. Ailelerin görüşlerinden yola çıkılarak, sosyal medya kullanımını sırasında çocuklar çok sayıda değer kazanmakta ya da değerlerini kaybetmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, sosyal medya çağın getirdiği bir gereklilik olarak görülmekte ve hayatımızın bir parçası olarak kabul edilmektedir. Katılımcılar, sosyal medyanın bilgiye erişim, zaman tasarrufu ve öğrenme süreçlerini destekleme gibi faydalı yönlerini dile getirirken, bağımlılık, dikkat dağınıklığı, yanlış bilgiye maruz kalma gibi olumsuz etkilerine de dikkat çekmişlerdir. Çocukların sosyal medya kullanımından kaynaklanan istenmeyen davranışlar ve etkiler, aileler tarafından vurgulanmış, kontrol ve sınırlama gerekliliği öne çıkmıştır.

Ailelerin sosyal medya ile değer oluşturma sürecine ilişkin görüşleri incelendiğinde, sosyal medyanın değer kazanımı açısından hem olumlu hem de olumsuz etkiler taşıdığı görülmüştür. Millî ve manevî değerlerin aktarımı gibi olumlu yönleri öne çıkarken, bireysel ve toplumsal değerlerde aşınma, yalnızlaşma, saldırganlık ve kutuplaşma gibi olumsuz etkiler de ifade edilmiştir. Katılımcılar, sosyal medyanın kontrolsüz kullanımının hem çocuklar hem de toplum üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabileceği endişesini taşımaktadır. Sosyal medya kullanımına yönelik eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının artırılması, yaş ve içerik sınırlamalarının getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Araştırmaya ait problem durumu ele alınırken okul öncesi dönemde olan öğrencilerin değer ve değerler eğitiminde yapılan çalışmalarda (Neslitürk ve Deniz, 2013; Neslitürk, Özkal ve Dal, 2015; Arıcı ve Bartan, 2020) anne faktörünün daha ön planda olduğu çalışmalar belirlenmiştir. Katılımcılardan alınan görüşler doğrultusunda daha çok annelerin değer eğitiminde yer aldığı sonucunda varılmıştır. Annelerin sosyal medyanın değerler üzerindeki etkisi konusunda çocukları üzerinde daha çok fikir sahip olduğu bulgusu ilgili literatür ile örtüşmektedir.

Katılımcılara yöneltilen sosyal medya ve değerlere yönelik olarak sorulan sorulardan yola çıkılarak, verilen cevaplar doğrultusunda gelenek-görenek, dini-ahlaki davranış ve tutumlar, örf-adet ve millî ve manevî öğelere gösterilen davranış ifadelerinin etrafında yoğunluk göstermektedir. Yazıcı (2006) 'nın Beill (2003)'den aktardığı bireylerin topluma ait kurallar ve gelenek-göreneklere bağlı kalarak kendi ahlaki ilkeleri doğrultusunda doğru-yanlış ve iyi-kötü arasında seçim yapmasını belirleyen düşünce ve inançlarını oluştururken edindiği ölçüler ışığında yer verilen tanımlardaki ifadelerle çoğunluğun katılım gösterdiği görülmektedir.

Katılımcıların değer eğitiminin gerekliliğine yönelik belirttikleri görüşleri incelendiğinde değer eğitiminin; iyi insan olma, kültürel mirası aktarma, toplumsal düzeni sağlama, karakter ve kişilik gelişimi için gerekli olduğu görüşlerinin daha ağır bastığı görülmüştür. Ulaşılan sonuç, daha önce Arıcı ve Bartan (2020) tarafından yapılan benzer bir çalışmada ailelerin değerler eğitiminin öneminden bahsederken kullandıkları iyi insan olmak, faydalı bireyler yetiştirmek, değerlerin farkında olmak, huzuru sağlamak ve kültürümüzü öğretmek ifadeleri ile paralellik göstermektedir. Değer eğitimine duysal bir boyutun bir parçası olarak bakılmalıdır. Değerlerin kazandırılmasında ise, çocuğun yakın çevresinden uzak çevresine doğru farklı rolleri olduğu bilinmelidir. Bu rollerin içerisinde aile, okul, arkadaş ve akrabalar ile medyanın da olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada değerlerin kazandırılması için ailelerin genellikle empati kurma, telkin etme, değerlere ilişkin açıklamada bulunma, rol-model olma, kitap okuma, ödüllendirme gibi yöntemlere başvurduğu bulguları elde edilmiştir. İlgili literatürdeki çalışmalarda empati becerisinin sorumluluk, dostluk, barış, saygı, dürüstlük ve hoşgörü değerleri üzerinde anlamlı düzeyde etkisi olduğu sonucuna ulaşımlardır (Derelia ve Aypay, 2012). Bu bakımdan elde edilen bulgular ilgili literatürü desteklemektedir.

Değerlerle ilgili olarak elde edilen bulgularda ise ailelerin değerlerin kazandırılmasına yönelik en çok kitap, çizgi film, TV, video, oyun, oyuncaklardan yararlandıkları sonucuna ulaşımlardır. Bu bulgu Kurtdede Fidan ve Özaydın'ın (2019) değerler eğitimi verilirken ders verici hikayelere yer verilmesi gerektiği görüşünü desteklemektedir. Teknolojinin ilerlemesi, sosyal medya platformlarının artışı bu etkiyi daha geniş bir alana doğru taşımaktadır. Aileler sosyal medya platformlarından çocuklarını uzak tutmakta zorlandıklarını, hatta kendilerinin de bu sosyal ağları sıklıkla kullandıklarını dile getirmişlerdir. Sosyal medyanın gün geçtikçe yetişkinler ve çocuklar tarafından da kullanımının artmasından dolayı farkında

olmadan hayatımıza olumlu ve olumsuzlukları etkileri ortaya çıkmaktadır. Bu olumsuz sonuçları ele almak gerekirse, özellikle ailelerin bile sosyal medyada platformlarında çocuklarını paylaşarak zaman zaman özel alanlarını kendileri de ihlal ettiği görülmüştür (Çalapkulu ve Alp, 2020). Bu olumsuz durumların yanı sıra aileler çocuklarda farkındalık yaratmak, merhamet, sevgi, yardımlaşma, hoşgörü, paylaşım, saygı gibi değerlerin öğretiminde sosyal medyadan yararlandıklarını ifade etmişlerdir.

Sosyal medyanın her yaşta çocuğa yönelik içeriklerin hitap ediyor olması, kullanıcılarının yaş ortalamasının da düşmesine neden olmaktadır. Sosyal ağlara erişiminin kolay bir şekilde ve bu ağlarda sınırlandırmaların olmaması da etkinin büyüklüğünü artmasına neden olmuştur. Dolayısıyla her yaş grubundan bireyler değer kazanımlarıyla ilgili sosyal medya platformlarının olumsuz etkilerine maruz kalmaktadır. Sosyal medya doğru bilgiye ulaşmak için ve manevi değerlerin öğretiminde aileler tarafından tercih edilmektedir. Çocuklar toplumunun ona verdiği değerlerle şekillenir. Değerler toplumun yapıyı derinden etkisi altına almaktadır. Birbiriyle bağlantılı olan bu iki kavram olan sosyal medya ve değer, birbirleriyle iç içe geçmiş durumdadır. Katılımcılardan alınan cevaplar doğrultusunda çocuklar sosyal medya da uzun süre vakit geçirdiklerinde bağımlılık, öfke, yalnızlık, yabancılaşma gibi duyguların yaşanmasına neden olabilir. Bu duyguların yaşanması çocuklarda kişisel sağlık sorunlara yol açabilmektedir. Bu sorunlar fiziksel ve psikolojik etkileri de beraberinde getirebilmektedir.

Değerlerimizi düşüncelerimiz de değiştirebilir. Sosyal medya da farklı düşünmemizi yol açan video içerikleri bulunmaktadır. Aileler tarafından yapılan görüşmeler sonunda, kendi aile yapılarına ve düşüncelerine ters gelen düşüncelerin, sosyal medya tarafından normleştirildiği, algılarının değiştirilmesine neden olduklarını belirtmişlerdir. Zaman zaman çocuklar sosyal ağlarda uzun süre vakit geçirerek yalnızlaşmaya başlamış ve toplum içerisindeki normları uygulamakta zorlanmaya başlamışlardır. Örneğin milli ve manevi bayramlarımızda büyüklerimizi ziyaret etme, bayramlaşma değerimizin yerini sosyal medya platformlarında hazır şablonlarla kutlamalara yer verdikleri katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Günümüzde sosyal ağlardaki kullanımların artmasından dolayı özellikle çocuklarda zamanla kendi içerisinde yalnızlaştıklarını ve öfkelerini kontrol etmede sorun yaşadıklarını aileleri tarafından dile getirilmiştir.

Araştırma sonuçları, sosyal medyanın aile yaşamı, bireysel davranışlar ve toplumsal değerler üzerindeki etkilerini ortaya koymaktadır. Araştırmaya göre sosyal medya, bireylerin bilgiye erişimini hızlandıran, öğrenme süreçlerini destekleyen bir araç olmasının yanı sıra, kontrolsüz kullanım durumunda ciddi olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Literatürdeki çalışmalar da sosyal medyanın çocukların davranışsal, bilişsel ve duygusal gelişimleri üzerindeki etkilerini benzer şekilde ortaya koymaktadır. Özellikle bağımlılık ve dikkat dağınıklığı gibi konuların vurgulanması, bu alandaki farkındalık çalışmalarının artırılması gerekliliğini ortaya koymaktadır (Akin, 2020; Çelik ve Yılmaz, 2019).

Değer kazanımı açısından sosyal medya, milli ve manevi değerlerin aktarılmasında bir araç olarak kullanılabilir de kontrolsüz içeriklerin çocukların değer algısını olumsuz etkileyebileceği belirlenmiştir. Bu sonuç, çocukların medya okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca ailelerin ve eğitimcilerin sosyal medya içeriklerini daha bilinçli bir şekilde seçip çocukların erişimini kontrol etmeleri gerektiği bulgularla desteklenmektedir.

Sonuç olarak, sosyal medyanın bireyler ve toplum üzerindeki etkilerinin daha fazla araştırılması ve bu etkilerin yönlendirilmesine yönelik politikalar geliştirilmesi önemlidir. Ailelerin ve çocukların medya kullanımına ilişkin bilinç düzeylerini artıracak eğitim programlarının yaygınlaştırılması, olumsuz etkilerin en aza indirilmesinde etkili olacaktır. Bu bağlamda, sosyal medyanın kontrollü ve bilinçli kullanımını teşvik edecek yasal düzenlemelerin ve rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bütün bu bilgiler doğrultusunda bu çalışma, sosyal medya kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerini bir arada değerlendirerek hem bireysel hem de toplumsal etkilerine ışık tutmaktadır. Araştırmanın gelecekteki çalışmalara temel oluşturması ve sosyal medya kullanımına yönelik farkındalık çalışmalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu sonuçlar ışığında aileler için aşağıdaki öneriler verilebilir;

1. Sosyal medya kullanımı olumsuz etkileri göze alınarak sınırlandırılmalıdır;
2. Çocuklara değer kavramı öğretimi konusunda sosyal medyanın etkileri göz önünde bulundurulmalıdır.
3. Çocuklarda sosyal medya kullanımından dolayı değer kaybı veya davranış bozuklukları görülürse ebeveyn ve okul iş birliğinde çalışmalar yapılmalıdır.
4. Okul öncesi kurumlarda sosyal medyanın oluşturabileceği olumsuzluklar için ebeveynleri bilgilendirici toplantılar yapılmalıdır.

Sosyal medya kullanım yaşının her geçen gün düştüğü göz önünde bulundurulursa gelecekte daha küçük yaşlar için sosyal medyanın olumsuz etkilerine dair çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Arıcı, D. ve Bartan, M. (2020). Çocuğu Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Annelerin Çocuklarına Değer Edindirme Sürecine Yönelik Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 279-294.
- Asar, H. (2019). Okul Öncesi Değerler Eğitimi Programının 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Duygusal Uyum ve Değer Düzeyleri Üzerine Etkisi. (Pamukkale Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi).
- Ayaydin, Y., & Ayaydin, H. Y. (2018). Sosyal medyanın değer oluşturma sürecindeki rolünün öğrenci görüşleriyle incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 16(35), 57-89. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/515328>
- Baker, C., Wuest, J. & Stern, P.N. (1992). Method slurring: the grounded theory/phenomenology example. *Journal of Advanced Nursing*, 17, 1355-1360.
- Beil, B. (2003). İyi Çocuk, Zor Çocuk “Doğru Davranışlar Çocuklara Nasıl Kazandırılır?” (Çev: C. Yorulmaz). Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Bulduklu, Y. ve Şeker, M. (2018). Yeni Medya ve Değişen Toplumsal Değerler.
- Çalapkulu, Ç. & Alp, F. (2020). Dijital Ebeveyleyler ile Çocukların Sosyal Medya Kullanımı Üzerindeki Mahremiyet İlişkisi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 132-144. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/nisantasisbd/issue/59588/830783>.
- Derelia, E. ve Aypay, A. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Empatik Eğilimleri ve İşbirliği Yapma Karakterlerinin İnsani Değerlerini Yordaması ve Bu Özelliklerinin İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 1249- 1270.
- Glesne, C. (2012). Nitel araştırmaya giriş. (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güney, Z. (2020). *Çocukların Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Araştırma*. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1) , 188-199 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumus/issue/52805/665536>.
- Jasper, M. A. (1994). Issues in phenomenology for researchers of nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 19, 309- 314.
- Kantar, Ş. (2014). İlköğretim 4 ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde 100 Temel Eser Yoluyla Değerler Eğitimi. (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kıran, S., Küçük bostancı, H. ve Emre, İ. E. (2020). Sosyal Medya Kullanımının Kişiler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 13 (4), 435-441 . DOI: 10.17671/gazibtd.693331.
- Kirk, J., ve Miller, M. L. (1986). Reliability and validity in qualitative research. Sage.
- Krippendorff, K. (1980) Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Sage, Beverly Hills.
- Lecompte, M. D. ve Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 52, 31-60.
- M. (2023). 30 İçin 2023, Tiktok İstatistik, Kullanım, Demografi ve Gerçekler. <https://www.websiterating.com/tr/research/tiktok-statistics/>.

- Miller, S. (2003). Analysis Of Phenomenological Data Generated With Children As Research Participants. *Nurse Researcher*, 10(4), 68-82.
- Mora, N. (2008). *Medya ve Kültürel Kimlik. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-14.
- Neslitürk, S., Deniz M. E. (2013). *Anne Değerler Eğitimi Programının 5- 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4(4), 103-116.
- Neslitürk, S., Özkal N. ve Dal, S. (2015). *5-6 yaş Çocuklarının Değer Kazanım Süreçlerine Anne Değerler Eğitimi Programının Etkisi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 883- 899.
- Öztürk, M. F., ve Talas, M. (2015). Sosyal Medya ve Eğitim Etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.
- Şişman, M. (2002). *Örgütler ve Kültürler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu, (2024, 13 Nisan). Güncel Türkçe sözlük “değer”. <https://sozluk.gov.tr>
- We Are Socia, (2023, 13 Nisan). Digital 2023 Global Overvier Report. <https://wearesocial.com/wp-content/uploads/2023/03/Digital-2023-Global-Overview-Report.pdf>
- Yazıcı, K. (2006). Değerler Eğitimi'ne Genel Bir Bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 499-522.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldırım A, Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, D. & Güney, R. (2021). Medyanın Çocuklar Üzerindeki Etkileri ve Kullanımına İlişkin Öneriler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 14 (4), 486 – 494. DOI: 10.46483/deuhfed.829839.
- Zengin, M. (2017). Herkes İçin Geçerli Uygun Değerleri Belirlemek ve Öğretmek Mümkün mü? Değer Eğitimi Yaklaşımları Bağlamında Bir Değerlendirme. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 432 – 445.

Extended Abstract

Introduction

In the 0-6 age range, which covers the preschool age where learning is effective, heredity has an effect on the formation of the child's personality development, the acquisition of basic knowledge, skills, habits and values, and the opportunity offered to the child has an important place. The behaviors, principles and attitudes gained through the experiences gained in this age will not only contribute to his education, but will also affect his social-emotional development. Social media, which was previously preferred by young people, has become widespread today and has started to be used by people of different age groups (İnal, 2023). Children attending kindergarten have started to spend most of their time on social media platforms (Gündoğdu et al., 2016). The use of social media by children in this age group, which covers such a sensitive period, should be controlled. In this case, it should be taken into account that the negative effects of kindergarten children in these areas can lead to greater problems. In the preschool period, when social media can be used uncontrollably, it should be used effectively and appropriately. The effects of social media on the formation of values in the preschool period should not be ignored. In cases where social media video content is used without any limits, especially in preschool, it causes undesirable behaviors to emerge and become widespread and become one of the biggest problems of our society.

Methodology

Qualitative research method was used in this study. In qualitative research, facts and events are handled in a holistic way. In the research, it provides an environment for the participant to obtain ideas in depth and to explain their ideas according to current situations (Yıldırım and Şimşek, 2008). The design used in the research is the phenomenology design. Phenomenology is a method that examines and evaluates events by making use of the experiences of individuals who have experienced them (Jasper, 1994; Miller, 2003).

The population of the study was selected from the students and their families working in the kindergarten in İnegöl district of Bursa province in the 2022-2023 academic year, and the sample of the research was selected from the families of 15 students in the district according to the easy accessibility sampling. Thanks to easily accessible case sampling, the researcher can obtain the data in the most practical ways and accelerate his research (Yıldırım and Şimşek, 2008). In the study, an interview form was applied to the parents while collecting the data.

As a study group, 15 families were selected from the families of the students studying in the official kindergarten in İnegöl district of Bursa province in the 2022-2023 academic year, according to the easy accessibility sampling. Thanks to the easily accessible case sampling for the research, the researcher can obtain the data in the most practical ways and accelerate his research (Yıldırım and Şimşek, 2008). Expert opinion was consulted for the draft questions and the questions were arranged in line with the feedback. In the data collection process, interview method, one of the qualitative research methods, was used. There are different types of interviews. Among the most well-known interviews, it is structured with the person mutually, face-to-face and with the exchange of words (Yıldırım and Şimşek, 2008). For this reason, a semi-structured interview form was preferred.

Findings

The positive and negative effects of social media on value acquisition were determined by taking family opinions. In the light of these data, it has been stated by families that the use of social media is increasing day by day. It has been determined by families that the age of social media use reaches younger ages. Based on the opinions of families, it is seen that the effects of social media use on the acquisition of values are of great importance in our lives. Values education should be viewed as part of a sensory dimension. With value education, it is aimed to raise value awareness in the education to be given both in the family and at school, to support personality development and to raise individuals who show mature behavior, and to be conscious and useful citizens in the society (Kantar, 2014).

Parents are the first role models that children need for learning. Therefore, they have a significant impact on the value acquisition process of families on children. Children start by imitating the behavior and personality traits of their family members. Therefore, it is of great importance that families are aware of this bond and that they are the right role models accordingly (Arıcı and Bartan, 2020).

Discussion and Conclusion

At the end of the interviews conducted by the families, they stated that the thoughts that were contrary to their family structures and thoughts were normalized by social media and caused their perceptions to be changed. From time to time, children have started to become lonely by spending a long time on social networks and have started to have difficulty in applying the norms in society. Providing information about the media allows the negative effects to decrease and the positive effects to increase, but more studies and researches are required on this subject in order to make a judgment about how its relationship with value is (Elçi and Çatak, 2021).

Since the concept of value has an abstract sensory dimension, families should be informed that it will be insufficient for children to internalize values. Instead of families turning to social media in value acquisition, parents should be guided about how we can bring many concepts to preschool children through games. Different researches should be conducted on the subject with the idea that the use of social media, internet and technology in the ways followed in the value acquisition process creates a research ground open to new propositions. Arrangements should be made on the internet about how the use of the internet, technology and social media, which is an inevitable part of our lives, can be made effective in the process of values education. Considering that values may change over time with the effect of social media, more research needs to be done on this subject. These two concepts, which interact with each other, continue to increase their importance day by day.